

เมืองและความเปราะบางในกายปรารถนา

City and Vulnerability in the Body of Desire

สมัคร์ กอเซ็ม

Samak Kosem

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาการปะทะกันของความเป็นเควีย์ร์และการข้ามแดนที่ท้าทายต่อความคิดเรื่องความเป็นชายและการรับรู้เกี่ยวกับเพศวิถีของแรงงานผู้ชายไทใหญ่ในจังหวัดเชียงใหม่ผ่านกรอบคิดว่าด้วยการเมืองของเรือนร่างและการสร้างภาพแทน งานศึกษาได้อธิบายต่อการเคลื่อนย้ายความคิดเรื่องเควีย์ร์โดยประเด็นเพศพาณิชย์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการข้ามพรมแดน โลกาภิวัตน์ ทุนนิยม และการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียมกันในพื้นที่พรมแดนของไทยและเมียนมาร์ รวมถึงการทบทวนต่อบทบาทของการข้ามแดนในการสร้างอัตลักษณ์ทางเพศ ชุมชน การเมือง และการปฏิบัติการในลักษณะที่ต่างกันออกไปในเงื่อนไขบริบทเพศพาณิชย์ของกลุ่มเกย์ในเชียงใหม่ ที่มีร้านนวดผู้ชายเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก บทความต้องการทำความเข้าใจถึงวิธีการก่อรูปที่กระบวนการข้ามแดนของแรงงานไทใหญ่และประสบการณ์ของสถานภาพทางสังคม สถานะพลเมือง ความเป็นชาตินิยมชาติพันธุ์ และเพศวิถีด้วยการพิจารณาถึงร่างกายของแรงงานไทใหญ่ที่ถูกทำให้มีความแสดงออกชัดถึงความเป็นชายและทำให้โรแมนติกในกลุ่มเกย์ไทยทั้งจากเชียงใหม่และกรุงเทพฯ

คำสำคัญ: เพศพาณิชย์, กระบวนการข้ามพรมแดน, แรงงานไทใหญ่, เกย์

Abstract

This article explores the interface between queerness and migration, challenging masculinity assumptions and sexual perceptions of Shan male migrants in Chiang Mai through the critical framework of body politics and representation. The research situates queer migration by sex tourism within transborder processes of globalisation, capitalism and unequal development in the Thailand-Myanmar border region, and rethinks the role of migration in constructing heterogeneous sexual identities, communities, politics, and practices in the context of the commercial gay sex scene in Chiang Mai that is dominated by numerous “boy massage” shops. This article examine how sexuality shapes Shan migration processes and experiences of social status, citizenship, ethnic nationalism, and sexualities by considering how the body of the Shan migrant is masculinized and romanticised among Thai gay men both from Chiang Mai and Bangkok.

Keywords: sex tourism, queer, transborder, Shan migrant

เชียงใหม่: ความเป็นเมืองและเรือนร่าง

“ผมไม่มีบัตรหรอก แต่ผมมีร่างกายของผม” นายหลงพูดประโยคนี้คร่ำว ๆ เมื่อตอนขี่มอเตอร์ไซด์ไปหาซื้อข้าวกินตอนดึก หลังจากเขาเลิกงานที่ร้านนวดในย่านหมู่บ้านเชียงใหม่ซิดี้ สาเหตุที่เขาบ่นเรื่องนี้ให้ฟังเพราะช่วงต้นปี 2560 เริ่มมีตำรวจมาตรวจจับแรงงานไทใหญ่ตามสถานที่ประกอบการต่าง ๆ หลายแห่งในเมืองเชียงใหม่ นายหลงและเพื่อนร่วมงานหลายคนไม่มีบัตรทำงานของผู้ไม่มีสัญชาติไทย เขาจึงพูดในเชิงประชดว่า แม้ว่าเขาไม่มีบัตรอะไร แต่เขาก็มีร่างกายที่ใช้หาเงินได้

นายไธซ์ (นามสมมติ) เพื่อนของนายหลง ทำงานในสถานประกอบการที่แฝงการค้าบริการทางเพศ 2 แห่งไปพร้อมๆ กัน เขาทำงานร้านนวดผู้ชายในหมู่บ้านเชียงใหม่ที่ดี ตั้งแต่เวลาเที่ยงตรงจนถึงเวลา 4 ทุ่มโดยประมาณ จากนั้นเขาจะขี่รถมอเตอร์ไซด์ไปทำงานที่บาร์โชว์ ย่านสันติสถาน ตั้งแต่เวลา 4 ทุ่มจนถึงเวลาเที่ยงคืน โดยรวมแล้วนายไธซ์ทำงาน 12 ชั่วโมงต่อวัน เขาสามารถทำงาน 2 แห่งไปพร้อมๆ กันได้ไม่ใช่เรื่องง่าย นอกจากเขาต้องเก็บแรง ด้วยการไม่ยอมแตก (สำเร็จความใคร่) จากงานที่ร้านนวดแล้ว เขาต้องมีพาสปอร์ต หรือบัตรทำงาน ไม่อย่างนั้นนายจ้างที่บาร์โชว์จะไม่รับเขาทำงานที่ร้าน

ในหนังสือของ Minichiello and Scott (2014) อธิบายการทำความเข้าใจ “ผู้ชายขายบริการ” ชื่อว่า “Male Sex Work and Society” ที่หยิบเอางานสาขาวิชาที่หลากหลายเพื่ออธิบายการทำงานบริการทางเพศในฐานะปรากฏการณ์ทางสังคม จนเรียกได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจระดับโลก ด้วยการอธิบายบทบาทของการกำหนดนิยามทางวัฒนธรรมและการคาดหวังทางสังคม ทั้งในมุมมองทางพาณิชย์และตัวของผู้ชายบริการเองด้วย การเล่าชีวิตและเรื่องราวของกลุ่มผู้ชายขายบริการที่ไม่ได้ลดทอนความเป็นมนุษย์ (dehumanise) ของพวกเขาลง บรรณาธิการทั้งสองมองว่า สิ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของผู้ชายขายบริการคือ “เทคโนโลยีการสื่อสารรูปแบบใหม่” ที่เปิดพื้นที่ให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้มีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น กรณีที่ช่วยเปรียบเทียบกับบทความชิ้นนี้คือ กรณีศึกษาผู้ชายขายบริการในประเทศเยอรมนี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแรงงานข้ามชาติ

การปรับตัวของแรงงานชาวไทจากการย้ายถิ่นเข้ามาในเมืองเชียงใหม่ทำให้พวกเขาตกอยู่ในสถานะของความแปลกแยกและเป็นอื่น ถึงแม้พวกเขาสามารถใช้พื้นที่ทางศาสนาและวัฒนธรรมได้เพื่อให้ตัวเองสามารถต่อรอง ปรับตัวให้เข้ากับสังคมไทย (ออมสิน 2551) ภายใต้บริบทความเป็นเมืองของเชียงใหม่ แรงงานข้ามชาติชาวไทยังคงเลือกนำเสนอวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของตนเองอย่างชัดเจน โดยเครือข่ายถือเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญต่อการใช้ปรับตัวในการใช้ชีวิตในเมืองงานศึกษาของ Yasuda (2008) เน้นให้เห็นถึงการต่อรองของแรงงานชาวไทกับการปรับเอาเครือข่ายที่หลากหลายเพื่อสร้างตำแหน่งแห่งที่ของตัวเอง และสามารถ

เป็นส่วนหนึ่งของสังคมเมืองเชียงใหม่ รวมถึงพลวัตของรูปแบบงานต่างๆ ของพวกเขา (อัมพร 2558, ขวัญชีวัน, 2554)

ประเด็นเรื่อง City and Body หรือ “เมือง” กับ “ร่างกาย” สัมพันธ์กันอย่างไร ความเป็นเมือง (urbanism) ของเชียงใหม่ที่เน้นภาพการท่องเที่ยวที่เข้มข้นจึงเปิดพื้นที่และเวลาให้ทั้งนักท่องเที่ยวกลางคืนทั้งคนท้องถิ่นและต่างถิ่นสามารถ “เลือก” สนองความปรารถนาของตัวเองที่หลากหลายพื้นที่ตามรสนิยมของปัจเจก ในงานของ Mendoza (2014) เรื่อง Places, Spaces and Bodies: Male-to-male Sex Tourism in Puerto Vallarta ได้ตั้งประเด็นถึง “ภูมิศาสตร์” เชิงพื้นที่ของการท่องเที่ยวในเม็กซิโกที่ได้มีการขบขันให้มี “พื้นที่” ของชาวเกย์ที่สนองรับการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ ซึ่งหลักหนีไม่พ้นจากการสร้างภาพแทน (images and representations) ของพื้นที่กับเรือนร่าง (bodies) ในบริบทของเพศพาณิชย์กับวัฒนธรรมของเกย์ เช่นเดียวกับเมืองเชียงใหม่ที่เปิดพื้นที่สำหรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพร้อมกับภาพแทนของเมืองที่จัดแสดงให้เห็นเรื่องเพศพาณิชย์อย่างชัดเจน ทั้งในแบบของผู้หญิงและผู้ชาย ผนวกกับเงื่อนไขของแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะวัยรุ่นที่ต่างแสวงหาโอกาสเพื่อสร้างรายได้ที่มากขึ้น ความปรารถนาทั้งของผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการที่มีต่อร่างกายจึงบรรจบกันในพื้นที่เมือง

จินตนาการในร่างของปรารถนา

“พี่จะเขียนผมไปอีกนานเท่าไร” เด็กหนุ่มเคยถาม “สักวันก็ต้องเบื่อ”

“ก่อนจะเบื่อก็ต้องชำนาญก่อน” เขาพูด “เส้นที่เราใช้จะเป็นตัวแทนของนาย เป็นภาพเสนอของนาย จากนั้นก็จะไม่ใช่ชายอีก กลายเป็นบุคลากรพื้นฐานของสิ่งหนึ่ง เป็นความปรารถนาของผู้ที่วาดมันขึ้นมา”

บทสนทนาหนึ่งในนวนิยายเรื่อง “ร่างของปรารถนา” ของ อุทิศ (2560) ที่ผมหยิบมาอ่านในร้านกาแฟแห่งหนึ่งที่ถนนนิมมานเหมินท์ หนังสือพูดถึงความแตกต่างด้านความคิดทางการเมืองและตัวตนแต่ละคนที่พยายามแสวงหาผ่าน

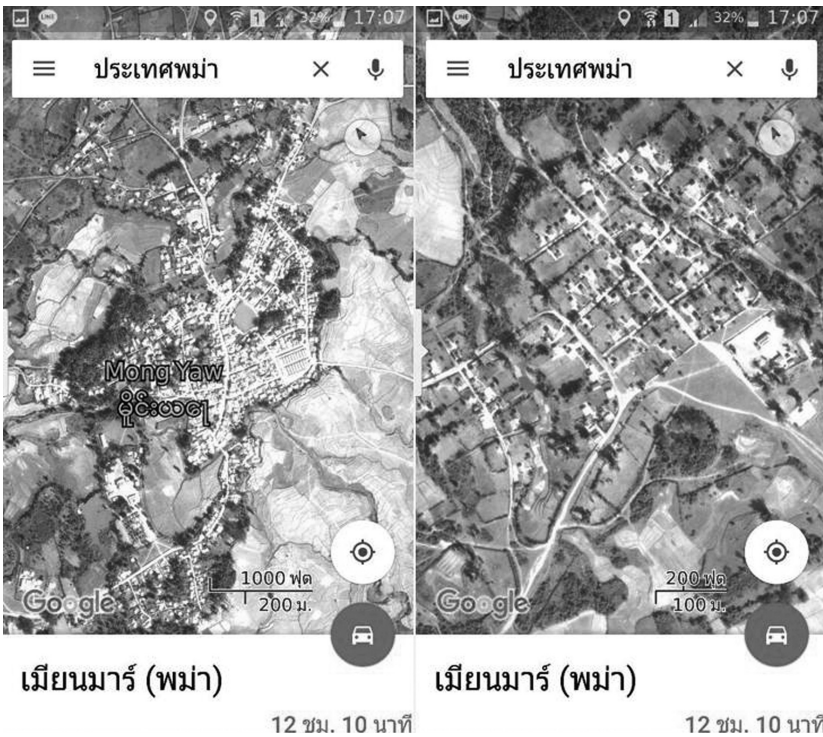
เหตุการณ์ในวงการศิลปะและรัฐประหาร การซ้อนทับของเงื่อนไขต่าง ๆ ความเป็นชาย ความเป็นชาติ และความทรงจำของตัวละคร

การทำความรู้จักนายหลงและนายไอซ์ทำให้รู้เกี่ยวกับสถานประกอบการความบันเทิงที่ตอบสนองความปรารถนาของนักท่องเที่ยวกลางคืนในเชียงใหม่ โดยเฉพาะที่วัยรุ่นชายไทใหญ่นิยมไปทำงานด้วยการใช้ร่างกายของตนเองเป็นต้นทุนเพื่อหารายได้ที่สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้เพียงพอ เมื่อเทียบกับรายได้จากการทำงานใช้กำลังหนัก ๆ ในฐานะแรงงานข้ามชาติทั่วไปที่อยู่ในอัตราขั้นต่ำไม่เกินวันละ 300 บาท เมื่อเทียบกับการหันมาทำงานเป็น “พนักงานบริการ” ตามบาร์ต่าง ๆ ที่เขาสามารถขายบริการได้เฉลี่ยวันละ 1,500-2,000 บาท ขึ้นอยู่กับร่างกายและหน้าตาของแต่ละคน รวมถึงความขยันทำงาน

สถานบริการต่าง ๆ ในตัวเมืองเชียงใหม่ที่วัยรุ่นชายไทใหญ่สามารถทำงานได้มีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ ร้านนวด ร้านบาร์เต้น ร้านคาราโอเกะ ที่เปิดเน้นบริการผู้ใช้ที่เป็นเกย์และกะเทยโดยเฉพาะ อีกทั้งแต่ละสถานบริการยังเปิดและปิดในแต่ละช่วงเวลาที่ไม่ทับซ้อนกัน ร้านนวดจะเปิดและปิดในช่วงเวลา 10.00-22.00 น. ร้านบาร์เต้นอยู่ในช่วง 22.00-เที่ยงคืน และร้านคาราโอเกะอยู่ในช่วง 22.00-05.00 น. เวลาเปิด-ปิดในแต่ละช่วงเวลาเอื้อต่อการเลือกเวลาทำงานของวัยรุ่นไทใหญ่ได้หลากหลายขึ้น รวมถึงเงื่อนไขของแต่ละคน

“แรงปรารถนา” หรือ Desiring ในกลุ่มวัยรุ่นไทใหญ่ในเมือง สมคิด สายจันทร์ (2560) ได้นำเอาแนวคิดของ Deleuze และ Guattari (1987) ว่าด้วย เพื่ออธิบายกระบวนการเชื่อมต่อของการผลิตแรงปรารถนา (assemblages of desiring production) อธิบายวัฒนธรรมวัยรุ่นไทใหญ่ที่ไม่ต้องการตกอยู่ภายใต้ระบบคุณค่า ความหมาย และกฎเกณฑ์ของสังคมที่ปกคละสถานะของพวกเขา ไม่ว่าในฐานะเป็นแรงงานข้ามชาติหรือกรณีของงานศึกษาชิ้นนี้ในฐานะ “พนักงานบริการ” จนนำมาสู่สิ่งที่ Deleuze and Guattari เรียกว่า การปฏิบัติความหมายของแรงปรารถนาเพื่อเปลี่ยนแปลงและหลายการปิดกั้นในรูปแบบต่าง ๆ ที่ถูกสร้างขึ้น ความปรารถนาจึงสามารถแตกหักและเชื่อมต่อกับสิ่งต่าง ๆ ความปรารถนาตามแนวคิดนี้จึงมองเห็นถึงศักยภาพในการเชื่อมต่อเพื่อสามารถผลิตความปรารถนาต่อไปได้ สมคิดมองว่า

แรงปรารถนาและอารมณ์ความรู้สึกเป็นปัจจัยที่สำคัญในฐานะแรงผลักดันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรมในระดับปัจเจกและสังคม พวกเขาต่างสลายรหัส สลายเส้นแบ่งของตัวเองจนถึงขีดสุด เพื่อเปิดโอกาสให้ตนเองสามารถเชื่อมต่อแรงปรารถนานั้นกับสิ่งต่างๆ ในโลกทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงของพวกเขา

แผนที่ในหมู่บ้านเดิมของวัยรุ่นนั้ไทใหญ่ในพม่าที่โพสต์ลงใน Facebook
เมื่อรู้สึกคิดถึงบ้าน

หนังสือ Gay Tourism: Culture and Context โดย Waitt and Markwell (2006) กล่าวถึงตลาดในบริบทการท่องเที่ยวและยุคของการเคลื่อนย้ายของผู้คน โดยเล่าออกมาจากประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้เขียนภายในเล่มที่ต่างมีส่วนสำคัญ

ต่อการสร้างความเข้าใจวัฒนธรรมและบริบทของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มเกย์ เริ่มตั้งแต่เป็นที่นิยมในช่วงศตวรรษที่ 19 ผ่านช่วงยุคของการพัฒนาความเป็นเมือง รวมถึงพัฒนาการของตลาดที่สอดคล้องความต้องการและความปรารถนาต่อการท่องเที่ยวของเกย์ จนเรียกได้ว่าเป็นช่วง “happy times” ดังที่สะท้อนผ่าน “สื่อ” ต่างๆ ออกมาอย่างมาก ทั้งนิตยสาร หนังสือน่าวาเที่ยว และอินเทอร์เน็ต จากที่ผู้เขียนในหนังสือเล่มนี้ใช้ชื่อส่วนนี้ว่า “Narratives of the Orient: Encoding and Circulating Homoerotic Orientalism” ที่สื่อเหล่านี้ต่างผลิตซ้ำภาพแทนของความปรารถนาของเกย์ โดยเฉพาะที่มีต่อผู้ชายในดินแดนอื่น หรือสังคมวัฒนธรรมที่ต่างออกไป กลายเป็นภาพในจินตนาการของความโรมานซ์และความเอ็กโซติก (exotic-ความแปลกใหม่) ที่มีต่อประสบการณ์ทางเพศของแต่ละคน จากการทศนาสื่อจากรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งในบทความนี้ต้องการนำเสนอ “การมองเห็น” ของทั้งสองฝ่ายที่ต่างสร้างและสนองสิ่งเหล่านี้ต่อความปรารถนาที่มีต่อเรือนร่างและ “ความเป็นชาย” (masculinity) ของวัยรุ่นไทใหญ่

เว็บไซต์ของร้านนวดแห่งหนึ่งในหมู่บ้านเชียงใหม่ที่ดีเน้นภาพลักษณ์ของสถานที่ที่เต็มไปด้วยสีสันของ “ความเป็นตะวันออก” หรือ Oriental style ที่ผสมสีและโทนการจัดแต่งห้องนวดและร้านผสมระหว่างอินเดียและอินโดนีเซีย เพื่อสนองความปรารถนาของลูกค้าที่ต้องการมาผ่อนคลาย ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งของเว็บไซต์มีรูปของพนักงานนวดประจำร้าน ที่ถ่ายทอดออกมาอย่างตรงไปตรงมา และแสดงออกถึงความแปลกใหม่ เจ๋แฮม่ม เจ้าของร้าน อายุ 50 ต้น ๆ บ้านเดิมอยู่ทางอีสาน ได้เข้าบ้านขนาดสองชั้นเพื่อประกอบกิจการร้านนวดของเธอเอง เมื่อลูกค้าที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ชาวจีน ชาวยุโรป มาถึงห้องโถงด้านส่วนกลางของร้าน เจ๋แฮม่มจะสั่งกระดิ่งเพื่อเรียกเด็กหนุ่ม อายุระหว่าง 18-25 ปี มายืนเรียงแถวหน้ากระดานเพื่อให้ลูกค้าได้เลือกตามความชอบแต่ละคน แต่สิ่งที่เจ๋แฮม่มแนะนำเพิ่มเติมคือ น้องๆ ในร้านทุกคนเป็น “เด็กไทใหญ่” ทั้งหมด

นักท่องเที่ยวจากต่างถิ่น รวมถึงคนไทยที่มาจากกรุงเทพฯ เองต่างมีวัฒนธรรมการท่องเที่ยวที่รับรู้ทางสายตา ซึ่งยังคงผลิตซ้ำความปรารถนาทางเพศของตนเองเพื่อให้สัมผัสผัสความแปลกใหม่ของ Orientalism จากภาพแทนต่างๆ ที่ทาง

ธุรกิจท่องเที่ยวเคยได้ประกอบสร้างไว้ในสื่อต่าง ๆ แม้แต่ในเว็บไซต์ของร้านที่พยายามใช้รูปแบบเดียวกันนี้ในการตกแต่ง เช่น การตกแต่งร้านด้วยภาพศิลปะ หิน-หยาง ภาพเมนูรายการนวดที่เน้นรูปภาพผู้ชายก่ายในชุดกางเกงว้ายน้ำ และภาพวาดจิตรกรรมรูปแบบล้านนาที่เน้นคู่ผู้ชายที่สนิทสนมกันแบบโบรมาન્ซ์ (Bromance) ในกรอบคิดทางมานุษยวิทยาทัศนาก็จะช่วยทำให้เข้าใจถึงกระบวนการสร้างและให้ความหมายกับภาพตัวแทนในมิติของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่อยู่ในกระบวนการสร้างภาพแทนนั้น ที่นำไปสู่การสร้าง “ความจริง” เชิงชาติพันธุ์วรรณาผ่านสื่อทางด้านภาพและวัตถุสภาวะของวัฒนธรรมที่รับรู้ผ่านสายตา¹ ในกรณีเบื้องต้นที่ยกตัวอย่างจากสื่อการท่องเที่ยวและภาพแทนที่นักท่องเที่ยวมีอยู่ในการรับรู้ทางสายตา นำมาสู่กระบวนการที่ร่างกายของผู้ชายชาติพันธุ์กลายเป็นสินค้าในธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงใหม่

เส้นทางชีวิตของวัยรุ่นชายไทใหญ่ในร้านนวด

“ครอบครัวผมไม่อยากให้ผมเป็นทหาร ผมก็ไม่อยากเป็นทหาร เพราะเป็นแล้วมีแต่ตายกับตาย พ่อกับแม่เลยจ้างคนนำทางพาผมมาส่งที่ฝั่งไทย”

“ผมลองอดทนทำงานก่อสร้างแบบเดิมต่อไปเรื่อย ๆ เพราะไม่มีที่ไปแล้ว จะไปทำงานอื่นก็ไม่ได้ เขาไม่รับเพราะไม่มีบัตร ไม่มีวุฒิการศึกษา ไม่มีอะไรเลย คนจ้างเขากลัวทำผิดกฎหมายแล้วโดนจับเสียค่าปรับ จนวันหนึ่ง ผมมาเจอเพื่อนเก่าที่เคยมีบ้านอยู่ใกล้กันตอนอยู่ที่บ้านเดิมในรัฐฉาน เห็นเขามีเงินส่งกลับบ้านเดือนละหลายพัน ก็ถามเขาว่าทำงานอะไร ทำไม่ได้เงินดีจัง เขาก็บอกว่าทำอาชีพนี้ ผมก็เลยขอตามเขาไปทำด้วย”

บทสัมภาษณ์ใน “ชีวิตในมุมมืดของชายขายบริการไทยใหญ่”

โดย ประชาไท²

นายโอบ (นามสมมติ) อายุ 23 ปี แชร์รูปภาพใน Facebook ส่วนตัวของเขา เพราะความรู้สึกคิดถึง “บ้านมอง โย่ว” บ้านเดิมในพม่าที่เขาเติบโตมาในตอนแรก นายโอบเดินทางเข้ามาทำงานที่เชียงใหม่เพราะต้องการหนีทหาร ผู้ชายไทใหญ่จะโดนเรียกให้เกณฑ์ทหารให้เข้าร่วมในกองกำลังของไทใหญ่ แต่เขาไม่อยากจะหนีมาทำงานที่เมืองไทย หลังจากย้ายมาประมาณ 2 ปี เขาก็ให้พ่อแม่ของเขาย้ายมาอยู่ด้วยแถวชานเมืองเชียงใหม่ เพราะมีข่าวว่าทางกองกำลังจะมาเผาบ้านของเขา แต่สุดท้ายเขาดัดใจกลับไปเป็นทหารอยู่ 3 ปี ตามคำชักชวนของเพื่อนๆ ที่มาทำงานในเชียงใหม่ด้วยกัน นายโอบ เป็นชื่อสมมติที่ตัวเองใช้ตั้งชื่อสำหรับทำงานร้านนวดกับเจ้แหม่ม แต่ก่อนหน้าที่เขาทำงานร้านบริการสำหรับนักท่องเที่ยวมาแล้ว 2 แห่ง ก่อนที่จะหันมาทำงานที่ร้านนวดนี้ ร้านทั้งหมดที่เขาเล่าล้วนตั้งอยู่ในหมู่บ้านเชียงใหม่ซิดีทั้งหมด บางร้านยังคงเปิดกิจการอยู่ บางร้านปิดตัวไปแล้ว เช่นเดียวกับร้านของเจ้แหม่มที่ตอนนี้ปิดกิจการไปแล้วเช่นกัน เพราะทนกับการลงตรวจของตำรวจไม่ไหว

เขากลายเป็นเด็กนวดที่ลูกค้าชื่นชอบ ด้วยเพราะรูปร่างหน้าตาดี และเจ้แหม่มคอยแนะนำว่า เขามีอวัยวะเพศที่มีขนาดใหญ่ นายโอบจึงได้ “ขึ้นนวด” อยู่อย่างน้อยวันละ 2-3 ครั้ง จนทำให้เขาเองหมดเรี่ยวแรง และต้องคอยต่อรองกับลูกค้าที่คาดหวังให้เด็กนวด “รุก” หรือเป็นฝ่ายสอดใส่ มีเช็กรับกับลูกค้าจน “เสร็จ” (สำเร็จความใคร่) ซึ่งเขาต้องหากลวิธีในช่วงระหว่างนวดเพื่อให้ลูกค้าเป็นฝ่ายเสร็จก่อน แต่ถึงแม้เขาจะหมดแรงกับการนวด (และนวด) ในแต่ละครั้ง แต่เขาคิดเสมอว่า เขาจะมีรายได้เพื่อเก็บเงินมากขึ้นด้วย โดยการขึ้นนวด 1 ครั้ง เด็กนวดจะได้เงินส่วนแบ่งจากค่านวดครึ่งหนึ่ง เช่น ค่านวดชั่วโมงละ 1,200 บาท เขาจะได้รับค่านวดจากเจ้แหม่มจำนวน 600 บาท เขาก็คิดว่า ทำงานที่นี้อย่างเดียว ถ้าเขาได้ลูกค้าวันละ 3 คน เขาก็พอใจกับรายได้ของตัวเองโดยไม่ต้องไปทำงานอื่นเพิ่ม

การออกกำลังกายอย่างหนักในช่วงสายของแต่ละวัน เป็นตารางประจำวัน ที่นายโอบปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เพราะเขารู้ว่าร่างกายคือสิ่งที่สร้างรายได้ให้เขา แต่การขึ้นนวดบ่อยๆ นั้น เรื่องการมีเพศสัมพันธ์กับลูกค้าผู้ชายไม่ได้ทำให้เขารู้สึกอึดอัดแต่อย่างใด เขามองว่า ไม่ว่าเพศไหน เวลามาสัมผัส มาเล้าโลมร่างกายกัน

“ภาพแทน” ความเป็นชาย / ความเป็นชาติ

พนักงานนวดชายไทใหญ่ที่ทำงานร้านนวดที่ต่าง ๆ ในเมืองเชียงใหม่ รวมถึงวัยรุ่นไทใหญ่ที่ทำงานเป็นแรงงานตามร้านอาหารจะนัดรวมตัวกันเพื่อเตะฟุตบอลในทุกวันจันทร์ที่สนามกีฬาที่เปิดให้เช่ารายชั่วโมง โดยพวกเขาจะนัดเตะบอลตอนประมาณช่วงเที่ยงคืนเมื่อทุกคนเสร็จสิ้นจากงานประจำของแต่ละคนแล้ว นายโจ้ (นามสมมติ) อายุ 19 ปี เพิ่งมาทำงานที่ร้านนวดเจ้าหม่อมจากการชักชวนของน้าชายที่ทำงานอยู่ที่ร้านเดียวกัน และหลาย ๆ คนในร้านเป็นเครือญาติที่ชวนกันมาทำงานร้านนวดที่นี่ เด็กนวดร้านเจ้าหม่อมจึงนิยมไปเตะบอลด้วยกันทุกสัปดาห์ พร้อมกับโพสต์รูปภาพในสนามลงใน social media เพื่อให้เพื่อน ๆ วัยรุ่นไทใหญ่ที่มาทำงานในเชียงใหม่ได้ติดตาม นายโจ้พูดถึงนายโอบด้วยความชื่นชม พร้อมกับตั้งปณิธานอย่างแน่วแน่ว่าจะพยายามขึ้นนวดให้มากที่สุดเพื่อเก็บเงินไปทำหนังสือเดินทาง ในฐานะพลเมืองพม่าที่เข้ามาทำงานตามกฎหมาย เพราะนั่นช่วยให้นายโจ้สามารถทำงานอีกที่หนึ่งเพิ่มได้ คือ บาร์เต็นเกย์ ที่ย่านสันติสถาน

การลงซ้อมเตะบอลทุกสัปดาห์ทำให้กลุ่มวัยรุ่นไทใหญ่ทั้งที่ทำงานด้านขายบริการและรับจ้างตามร้านอาหาร ได้รวมตัวกันเพื่อแข่งขันฟุตบอลกันระหว่างกลุ่มไทใหญ่ที่อยู่ตามชุมชนต่าง ๆ ในเขตเมืองและรอบนอกจังหวัดเชียงใหม่ โดยยังคงเน้นการนำเสนออัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนเองอย่างชัดเจน การเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนทำให้พวกเขา รู้สึกว่าตัวเองเป็นปกติทั่วไป เพราะไม่มีใครตั้งข้อสงสัยหรือแสดงออกถึงการดูถูกต่ออาชีพที่กลุ่มวัยรุ่นชายไทใหญ่ทำงานหาเลี้ยงชีพ

นอกเหนือจากการออกไปเตะบอลทุกอาทิตย์แล้ว เด็กนวดไทใหญ่ยังพยายามหา “ภาพแทน” ของความเป็นชายของตัวเองให้ชัดเจนขึ้น เพราะนอกจากรู้ว่าการเป็นชาย (และชาติพันธุ์) ของตัวเองสามารถเป็นสิ่งที่ “ขายได้” แต่พวกเขาเองอยากรักษาภาพลักษณ์ความเป็นชายของตัวเองไว้ให้มากที่สุด เพราะการทำงานด้านขายบริการให้กับผู้ชายด้วยกันทำให้พวกเขารู้สึก “ไม่แมน” ซึ่งเห็นได้จากการล้อเลียนกันในกลุ่มเด็กนวดด้วยกันว่า “ใครเป็นเมียของแขกคนไหนบ้าง”

การรักษาความเป็นชายของเด็กนวดไทใหญ่คือ การสัก และการมีรถมอเตอร์ไซด์ เท่ ๆ ไว้ขับขี่ นายใจเคยรำพึงว่าเขายากเก็บเงินเพื่อซื้อมอเตอร์ไซด์เท่ ๆ ไว้ขี่ เป็นรถจำพวกบิ๊กไบค์ได้ยิ่งดี แต่เขาต้องทำงานเก็บเงินจำนวนหนึ่งเพื่อสามารถผ่อนรถได้ ดังนั้น การสัก จึงเป็นวิธีที่ง่ายสำหรับเด็กนวดไทใหญ่ที่เริ่มอยากโชว์ความเป็นชายของตัวเอง เช่น การสักลายเสือตัวใหญ่ที่แผ่นหลัง ซึ่งเสือเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของความเป็นชาติพันธุ์ไทใหญ่ด้วยเช่นกัน

หลังเลิกงานในช่วงสิ้นเดือน นายโอบและเพื่อน ๆ ในร้านนัดกันไปกินเบียร์ด้วยกันที่ย่านกาดก้อย ซึ่งไม่ไกลมาจากร้านเจ้หม่อมที่หมู่บ้านเชียงใหม่ซิดี้ กาดก้อยเป็นชุมชนที่มีร้านคาราโอเกะที่เปิดกิจการโดยคนไทใหญ่เพื่อรองรับลูกค้าที่เป็นคนไทใหญ่ด้วยเช่นกัน ตลอดเส้นทางร้านบาร์เบียร์ผู้หญิงไทใหญ่มากกว่า 10 ร้าน กลุ่มผู้ชายร้านนวดมักนัดเจอกันที่ร้านไปฝ่าย เพราะเป็นร้านที่ไม่แพง และมีเพื่อน ๆ ผู้หญิงวัยรุ่นไทใหญ่ที่คุ้นเคยกันทำงานประจำที่ร้านนี้ นายโอบมักเปิดเบียร์กินด้วยกันกับเพื่อน ๆ ที่ทยอยกันมาที่ร้านเหมือนไม่ได้นัดหมายกัน ซึ่งเด็กวัยรุ่นชายไทใหญ่ที่มาในร้านบางคนหน้าตาไม่คุ้นเคย เพราะหลายคนทำงานร้านนวดที่อื่น ๆ นอกจากร้านเจ้หม่อม จึงทำให้เห็นว่าร้านคาราโอเกะไทใหญ่ที่กาดก้อยเป็นแหล่งรวมของเด็กนวดผู้ชายจากที่ต่าง ๆ ในเชียงใหม่มาอยู่ด้วยกัน เช่น บางคนทำงานที่ร้าน Big Brother และ Man Club (ชื่อสมมติ) เป็นต้น

การได้มากินเบียร์ที่ร้านคาราโอเกะไทใหญ่ที่มีสาว ๆ ไทใหญ่มากคอยดูแลบริการหลังเลิกงานนวด ถือเป็นการผ่อนคลายและรักษาความเป็นชายของตัวเอง เพราะพวกเขาสามารถแสดงออกถึงความปรารถนาในเพศตรงข้ามได้ตามปกติ และ “ชดเชย” สิ่งที่ตัวเองแลกไปกับการทำงานขึ้นนวดให้กับลูกค้าเกย์ที่ร้านเจ้หม่อม สาวเสิร์ฟไทใหญ่เองต่างก็รู้ว่าวัยรุ่นผู้ชายกลุ่มนี้ทำงานร้านนวด (และนاب) พวกเขาจึงไม่มีใครผูกความสัมพันธ์ในเชิงชู้สาวกับหนุ่ม ๆ ทำงานร้านนวดเลย แต่เข้าใจหัวอกคนทำงานบริการด้วยกันเสียมากกว่า

การพบเจอกลุ่มเด็กนวดชายไทใหญ่กันพร้อมหน้าพร้อมตาในบางคืน จึงเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันและกัน เกี่ยวกับสถานการณ์การใช้ชีวิตในเชียงใหม่ เรื่องบัตรแรงงาน ครอบครัวที่ย้ายมาอาศัยที่ซานเมือง เพื่อนบางคน

ที่ตัดสินใจกลับไปรวมกองกำลังไทใหญ่ รวมถึงการเชิญให้กลับไปเป็นทหาร รวมถึงความสัมพันธ์กับแฟนสาวที่มักมีปัญหากันอยู่บ่อยครั้ง เพราะเด็กนวดชายเหล่านี้หลายคนไม่ได้บอกแฟนสาวอย่างชัดเจนถึงรายละเอียดงานที่ทำ รู้เพียงการทำงานนวดที่เฉพาะผู้ชายกับเจ้าของร้านนวดเจที่เป็นกะเทยคนนี้ การพบปะกันที่ร้านคาราโอเกะมักจบลงด้วยความมีเมามาและร้องเพลงเข้าไปมาที่ตู้คาราโอเกะที่หยอดเหรียญเพลงละ 5 บาท ซึ่งทางร้านมีหนังสือเพลงไทใหญ่เล่มหนา 1 เล่มที่มีรายชื่อเพลงไทใหญ่จำนวนมาก เพื่อให้ลูกค้าไทใหญ่ได้มีเพลงทั้งคลาสสิกและสมัยใหม่สามารถร้องได้ตามโอกาส การร้องเพลงไทใหญ่ และได้ดู Music video ต่างปลุกความรู้สึกที่มีต่อชาติและชาติพันธุ์ไทใหญ่ของตัวเองให้คงอยู่เสมอ เช่น ในงานศึกษาของอัมพร (2555) อธิบายเพลงไทใหญ่ที่ได้รับความนิยมผ่านมุมมองของความเป็นสมัยนิยม หรือ pop culture ที่ได้มีการพัฒนาเพลงไทใหญ่มาเป็นเพลงแนวดนตรีโฟล์ค เพลงแนวการเมือง รวมถึงเพลงที่เกี่ยวกับความรัก โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นไทใหญ่ที่เข้ามาทำงานในเมืองเชียงใหม่ เช่น ในชุมชนวัดป่าเป้า ที่มีคนไทใหญ่อาศัยอยู่จำนวนมาก ซึ่งมีพัฒนาการรวดเร็วขึ้นพร้อม ๆ กับการแพร่ขยายของสื่อไทย

สื่อและความปรารถนา ใน social media

นายบอย (นามสมมติ) อายุ 25 ปี เคยทำงานมาหลายอย่าง ก่อนมาทำงานเป็นหมอนวดร้านเจ้หม่อม เขาเคยทำงานเก็บและทำความสะอาดจานชามที่โรงอาหารในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาก่อน จากนั้นไปทำงานก่อสร้าง จนผันตัวเองมาทำงานร้านนวดตามคำแนะนำของรุ่นพี่ ซึ่งสอดคล้องกับสื่อเกี่ยวกับพม่าอย่าง The Irrawaddy ได้นำเสนอประเด็นเรื่องผู้ชายไทใหญ่ที่เลือกมาทำงานขายบริการที่ร้านนวดและบาร์เต้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ด้วยภาพประกอบบทความที่มาจากโครงการ “Boys are not Baht” ที่สะท้อนถึงทัศนคติต่อความกังวลต่อปัญหาการหันมาทำงานขายบริการที่มากขึ้นของวัยรุ่นชายไทใหญ่ โดยผู้สื่อข่าวรายงานว่าเกิดจากปัญหาของ “ค่าแรงขั้นต่ำ” ที่คนไทใหญ่สามารถหาได้ในแต่ละวัน ประมาณไม่เกิน 300 บาท

ต่อวัน ซึ่งจากการสัมภาษณ์เด็กนวดบางคนต่างมีทัศนคติเช่นเดียวกันที่เห็นว่างานที่ใช้แรงกำลังและไร้ทักษะในสังคมไทย เป็นแรงงานที่ค่าจ้างน้อยมาก แต่พวกเขาบอกว่า การมาทำงานร้านนวดถือว่าเป็นงานที่สบาย ไม่เหนื่อย ไม่ต้องออกมาตากแดด ยิ่งทำให้การหันมาทำงานร้านนวดผู้ชายไม่ได้ทำให้เขาเสื่อมเสียการเคารพตัวเอง อย่างที่สื่อและหน่วยงานพัฒนาเอกชนที่ทำงานช่วยเหลือกลุ่มชายบริการทางเพศได้นำเสนอ

ขณะเดียวกัน สื่อข่าวอย่าง Samui Times ได้เปิดหัวข่าวเกี่ยวกับการค้าบริการทางเพศของผู้ชายไว้ค่อนข้างน่าตื่นตึ่งว่า “Male Burmese sex workers in Chiang Mai” โดยเฉพาะเป็นสื่อที่เน้นการนำเสนอภาพการท่องเที่ยวในประเทศไทย และสอดรับกับกลุ่มลูกค้าที่เป็นชาวต่างชาติ การนำเสนอข่าวเรื่องกลุ่มผู้ชายขายบริการจึงเป็นที่น่าสนใจ และเป็นภาพจำของนักท่องเที่ยวที่จะมาเชียงใหม่ว่าต้องมีจินตนาการของ “เพศพาณิชย์” ที่เกิดมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงและที่เป็นแรงงานข้ามชาติจากเมียนมาร์ จึงทำให้เห็นภาพที่ชัดขึ้นถึงบทบาทของสื่อในปัจจุบันว่าส่งผลต่อทัศนคติในด้านลบของคนที่มีต่อกลุ่มคนที่ตัวเองไม่รู้จักรว่าพวกเขาเป็นใคร

นอกเหนือจากสื่อที่ไปสร้างภาพแทนและสะท้อนความปรารถนาต่อร่างกายของชาวไทยใหญ่แล้ว กลุ่มไทใหญ่เองสะท้อนความปรารถนาของตนเองออกมาที่สะท้อนความปรารถนาของชีวิตวัยรุ่นไทใหญ่ได้อย่างน่าสนใจที่สุดคือ การตั้งชื่อ Facebook ด้วย “การเขียน” ความปรารถนาของตัวเองขึ้นมา ด้านหนึ่งคือ โลกของพวกเขาเต็มไปด้วยหลักข้อคิดที่พวกเขาต้องการเข้าใจโลก เช่น ชื่อของแต่ละคนว่า “รักนี้มีให้ เทอคนเดียว” “โลกใบเก่า ลบไม่ออก” “เต็มใจรัก คนที่ฉันฝัน” “ปลาย ทาง ที่ ยังไปไม่ถึง” “ขอเวลาสิม รักครั้งนี้” “เธอเปลี่ยนไปหรือ ใครเปลี่ยนเธอ” เป็นต้น ซึ่งแนวการตั้งชื่อ Facebook ของวัยรุ่นไทใหญ่ด้วยคำวลีต่างๆ ข้างต้น ไม่ได้มีในกลุ่มของเด็กนวดผู้ชายเพียงอย่างเดียว แต่ในกลุ่มผู้หญิงด้วยเช่นกัน จึงเกิดข้อสังเกตว่า การใช้ social media ของวัยรุ่นในเมืองเชียงใหม่ที่ต่างมีสถานภาพเป็นประหนึ่งแรงงานข้ามชาติ สิ่งนี้ได้สะท้อนถึง “การไม่มีตัวตน” และต้องการสร้างตัวตนใหม่ของตัวเองขึ้นมา ที่สามารถอยู่ด้วยกันได้กับสังคมไทย

ถึงแม้จะในโลก social media เพียงอย่างเดียว การตั้งชื่อต่าง ๆ ของวัยรุ่นนจึงช่วยสะท้อน ความฝัน ความโหยหา หรือเรียกว่า ความปรารถนาต่าง ๆ ที่ชาวไทใหญ่ ฟังมีในสังคมชายแดนที่สามารถเปิดรับพวกเขาได้ในฐานะมนุษย์อีกกลุ่มหนึ่ง

จินตนาการความเป็นชาติไต การต่อสู้เพื่อกู้ชาติ จึงเห็นว่าเกิดพื้นที่สื่อสมัยใหม่เพื่อใช้ส่งต่ออุดมการณ์ชาตินิยมส่งต่อในกลุ่มแรงงานไตในเมืองเชียงใหม่ด้วยเช่นกัน (Jirattikorn, 2011) วิทยานิพนธ์เรื่อง “แรงปรารถนาและวัฒนธรรมวัยรุ่นของกลุ่มคนหนุ่มไตในจังหวัดเชียงใหม่” โดย สมคิด (2560) ให้ความสำคัญกับมิติของแรงปรารถนาและอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นแรงผลักดันต่อการดิ้นรนทางเศรษฐกิจของแรงงานข้ามชาติไทใหญ่ โดยเฉพาะเรื่องการปรับตัวในความสัมพันธ์ของแรงงานกับสังคมเมือง และการขยายตัวทางเศรษฐกิจเมืองเชียงใหม่ การศึกษาด้วยกรอบคิดของวัฒนธรรมวัยรุ่น (youth culture) ในการศึกษาของสมคิดจึงต้องการให้มองแรงปรารถนาของวัยรุ่นไทใหญ่เป็นเสมือน “พลัง” หรือแรงสร้างสรรค์ และการต่อสู้กับวาทกรรมทางด้านลบที่ถูกผลิตซ้ำเพื่อรื้อสร้างตัวเองจากสิ่งที่ถูกจงจำไว้

กองกำลังทหารไทใหญ่ จาก Facebook ของหมอนวดชาย
ต่อจินตนาการความเป็นชาติและชายของตัวเอง

“กลับมาเกิด เมื่อหมดยุคเมืองไทย”

ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อกับการใช้ชีวิตเป็นहनอนวดที่ร้านเจ้หม่อมในหมู่บ้าน เชียงใหม่ชัด นายโอบน่าจะมีครุ่นคิดเกี่ยวกับชีวิตของตัวเอง ความรักต่อครอบครัว และเฝ้ามองถึงอนาคตของตัวเองอย่างเสมอมา จนวันหนึ่งนายโอบได้ share ภาพทหารไทใหญ่ยื่นเรียงกระดานเพื่อส่งสอนให้วัยรุ่นชายไทใหญ่ที่หันไปทำงานเป็นแรงงานในประเทศไทยให้กลับมารับใช้ชาติ จึงเกิดเป็นสโลแกนที่ชวนฝันต่อการก่อรูปให้รัฐของตัวเอง และเด็กกวดส่วนใหญ่ในร้านเจ้หม่อมมักจะออกจากการทำงานเพราะเริ่มเห็นว่าตัวเองไม่เป็นที่นิยม หรือเริ่มมีอายุมากขึ้น ฉะนั้นเด็กกวดที่อายุเกิน 25 ปีไปแล้วจะต้องกลับไปหางานที่ตนเองสามารถใช้เงินเก็บมาลงทุนทำอะไรเล็กๆ ต่อไป เช่น นายโอบบอกว่า น้ำชายของเขาเปิดร้านขายเสื้อผ้าที่ตลาดไนท์บาร์ชัวร์ แล้วน้ำได้ชักชวนให้เขาแข่งร้านต่อเพื่อทำงานค้าขายเสื้อผ้าเป็นของตัวเอง อาจจะเพียงพอกับรายได้จนเลิกไปทำงานที่ร้านเดิม

นายหนั อายุ 19 ปี เพื่อนสนิทของนายโอบ เมื่อก่อนทำงานที่ร้านขายส้มตำแถวย่านเส้นถนนวงแหวนรอบนอกในเชียงใหม่ เมื่อก่อนเขาปฏิเสธการไปทำงานร้านนวดแบบนายโอบ แต่วันหนึ่งเขากลับมาถามว่าพอมีจะมีวิธีให้เขาไปทำงานที่บาร์เกย์สักแห่งได้หรือไม่ เพราะเขาร้อนเงิน และเพิ่งออกจากงานเดิมมาได้สักพัก เขาก็คิดตัดสินใจว่าอยากทำงานร้านนวดหรือบาร์เกย์สักแห่งน่าจะดี เช่นเดียวกับนายศักดิ์ อายุ 25 ปี ที่กำลังอยากจะหาอาชีพอื่นทำ เพราะร้านของเจ้หม่อมเริ่มปิดบ่อยขึ้น เนื่องจากนับตั้งแต่มีการรัฐประหารภายในประเทศ ปรากฏว่ามีตำรวจเข้ามาแวะเวียน ตรวจตรา ร้านของเจ้บ่อยมากขึ้น เจ้หม่อมจึงเริ่มปิดร้านบ่อยมากขึ้น จนพนักงานนวดวัยรุ่นไทใหญ่เริ่มไม่มีรายได้พอเลี้ยงชีพและครอบครัวของตัวเอง

นายศักดิ์ หรือชื่อใน Facebook ว่า “ทีจจริง ฉันทักเจ็บ” (นามสมมติ) ได้โพสต์รูปหนึ่งมาจากหน้าเพจของ “แรงใจมอบแด่ทหารไท” มีถ้อยคำว่า “หมดยุคเมืองไทย กลับบ้านไปจับปืน ใครหน้าไหนจะกล้ารังแกเรา กลับมาเกิด ภารกิจอันยิ่งใหญ่ยังคงอยู่พวกเจ้า” เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้กับพี่น้องชาวไทใหญ่ที่ทำการหาหน้อย่างแสนลำบากเพื่อหาเลี้ยงชีพในประเทศไทย และคอยย้ำเตือนถึงบ้านเดิม

และชาติของชาวไทยใหญ่ทุกคนที่รอให้กลับไปดูแลในอนาคตรื่องราวการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มคนไทใหญ่ทั้งในประเทศเมียนมาร์และไทยต่างมีการแลกเปลี่ยนและส่งต่อใน social media เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560 เมื่อกลุ่มแรงงานข้ามชาติจากเมียนมาร์ รวมถึงกลุ่มคนไทใหญ่ ต่างแลกเปลี่ยนรูปภาพของตนเองในขณะที่อยู่บ้านและที่ทำงานด้วยการนำเอา “บัตร” ต่างๆ รวมถึงเอกสารที่พวกเขาต้องทำงานแลกหยาดเหงื่อเพื่อให้ได้มาสำหรับการมีโอกาสดำรงงานอย่างถูกต้องภายในประเทศ พวกเขาจึงเอาบัตรและเอกสารต่างๆ เหล่านี้มาห้อยคอ เพื่อเป็นการต่อรองในเชิงอัตลักษณ์และสถานพลเมืองของตนเอง

บททิ้งท้าย: ความปรารถนาและความเปราะบาง

ชีวิตในเมืองเชียงใหม่จึงมีด้านสีเทา หรือ gray area ที่ไม่ได้ถูกนำเสนอแต่ด้านวัฒนธรรม ศิลปะอันดีงามเพียงด้านเดียว แต่พื้นที่ที่มองไม่ชัด ก้ำกึ่งเรื่องความถูกต้อง จึงกลายเป็นพื้นที่ “ทางเลือก” ให้กลุ่มคนที่ต้องการแสวงหาชีวิตของตัวเองที่ดีขึ้นและแตกต่างไปจากบรรทัดฐานของสังคม บทความนี้จึงเริ่มต้นด้วยการมองเรื่องของเมืองในฐานะพื้นที่ที่ร้อยเรียงเส้นทางชีวิต (trajectories) รูปแบบต่างๆ และสร้างประสบการณ์ส่วนตัวของวัยรุ่นชายไทใหญ่ที่แตกต่างกัน แต่ต่างมีประสบการณ์ร่วมจากการแลกเปลี่ยนเส้นทางชีวิตในการทำงานสายบริการทางเพศ บทความต้องการเสนอมุมมองเรื่องราวชีวิตของวัยรุ่นไทใหญ่ในฐานะ “พนักงานบริการชาย” ที่แตกต่างออกไป โดยเล่าผ่านมุมมองของ “แรงปรารถนา” (desire) ในพื้นที่ของการบริการทางเพศ เป็นตัวเล่าเรื่องของชีวิตวัยรุ่นไทใหญ่ที่ต้องการให้เหนือพ้น หรือ beyond จากกรอบการมองเรื่อง การสร้างภาพจำ (representation) ของแรงงานทางเพศ ด้วยการกลับไปทำความเข้าใจทางเลือกชีวิต หรือ life choices ของแต่ละคนที่ต่างมีเงื่อนไขของตัวเอง

ชีวิตของเด็กวัยรุ่นชายไทใหญ่ในเมืองเชียงใหม่ที่ต่างเดินทางมาแสวงหาโอกาสให้ตัวเอง หลีกหนีความไม่มั่นคงของการเมืองภายในพม่า ปัญหาเศรษฐกิจ

และการต่อสู้ของกองกำลังของทหารกับชนกลุ่มน้อยที่ยังคงมีเหตุการณ์การฆ่าชาวบ้านที่ไม่เกี่ยวข้องด้วย หลายๆ เรื่องราวคนไทยใหญ่ที่ทำงานในเชียงใหม่รับรู้จากสื่อที่เผยแพร่ส่งต่ออยู่ในสังคมออนไลน์ จึงยิ่งตอกย้ำว่า พวกเขายังไม่พร้อมจะกลับบ้านเดิมของตัวเอง

ความปรารถนาในการพยายามหาตัวตนมาเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไปในโลกทางสังคมของตนเองอยู่เสมอ จึงเป็นการผูกเอาความปรารถนาของตนเองกับสิ่งที่ขาดหายไป (แก๊งกิจ, 2558) ในกรณีนี้ “ความเป็นชาย” และเพศวิถีที่หายไปจากการทำงานเป็นวัตถุแห่งเพศพาณิชย์ให้กับลูกค้าที่เป็นเกย์ งานบริการทางเพศชายให้กับลูกค้าเกย์ไปสร้างความรู้สึกว่าความเป็นชายของตนเองขาดพร่อง (lack) ไปเรื่อยๆ จึงยิ่งทำให้พวกเขาแสวงหาการครอบครองรักโบคส์เพื่อแสดงความแมน (manhood) ของตนเอง รวมถึงการเริ่มสักตามแขนและช่วงอกในช่วงที่เข้ามาทำงานในร้านนวดชาย จึงเป็นการตอกย้ำและเติมเต็มความปรารถนาของเพศวิถีให้กับตัวเอง

การพลัดถิ่นกับกระบวนการกลายเป็นสินค้าของแรงงานข้ามชาติใต้ (อรัญญา, 2551) ยังคงใช้พิจารณาถึงการเลือกเอาร่างกายของตนเองเป็นสินค้าของแรงงาน จากการเป็นแรงงานราคาถูก พวกเขาหมองว่า ร่างกายและความเป็นชายของตนเองยังสามารถขายได้ และยังสามารถต่อรองได้ เมื่อธุรกิจเชิงเพศพาณิชย์ในปัจจุบัน หมอนวดชายชาวไทสามารถเลือกได้ว่าตัวเองอยากทำเมื่อไหร่ ที่ไหน และอย่างไร การเคลื่อนย้ายของแรงงานข้ามชาติใต้ในปัจจุบันจึงไม่ใช่แค่เรื่องเหตุผลทางการเมืองภายในพม่า ความรุนแรงจากสงครามภายในเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงเป็นเรื่องทางเศรษฐกิจ (ปณิธิ, 2547) ที่พวกเขาต่างมีความปรารถนาเพื่อมีชีวิตที่ดีขึ้น

เชิงอรรถท้ายบท

- 1 สารจากศูนย์ศึกษาสังคมและวัฒนธรรมร่วมสมัย คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากเสวนา “ความ(ไม่)แปลกแยก: บทสนทนาว่าด้วยความ(ไม่)เป็นอื่นในปฏิบัติการทางศิลปะและชาติพันธุ์วรรณนา” [สืบค้นเมื่อ 2 ตุลาคม 2560] <http://socanth.tu.ac.th/outreach/academic-events/ccscs-silpakorn-talk-inalienability/>
- 2 <https://prachatai.com/journal/2005/12/21814>
- 3 อ่านเพิ่มเติมที่ <https://www.irrawaddy.com/news/burma/majority-male-sex-workers-chiang-mai-burmese-study.html>
- 4 อ่านเพิ่มเติมที่ <http://www.samuitimes.com/male-burmese-sex-workers-chiang-mai/>

บรรณานุกรม

- เก่งกิจ กิติเรียงลาภ. 2558. "วิธีวิทยาทางการเมือง Antonio Negri: ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและการปฏิบัติของ Multitude," *สังคมศาสตร์* 27(1): 15-47.
- ขวัญชีวัน บัวแดง. 2554. *การปรับตัวทางสังคมและวัฒนธรรมของทายาทรุ่นที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจากพม่า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ปณิธิ อมาตยกุล. 2547. *การย้ายถิ่นของชาวไทยใหญ่เข้ามาในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประชาไท. 2559. ชีวิตในมุมมืดของชายขายบริการไทยใหญ่. <http://prachatai.com/journal/2005/12/21814>, 7 พฤศจิกายน 2559.
- สมคิด แสงจันทร์. 2560. *แรงงานและวัฒนธรรมวัยรุ่นของกลุ่มคนหนุ่มโตในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรัญญา ศิริผล. 2551. "การพลัดถิ่นกับการกลายเป็นสินค้า: ชุมชนไทใหญ่กับการค้าแรงงานในมิติทางสังคมชาติพันธุ์บริเวณชายแดนไทย-พม่า". ใน *ยศ ลันตสมบัติ (บ.ก.), อำนาจ พื้นที่ และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์: การเมืองวัฒนธรรมของประเทศไทยในสังคมไทย*, หน้า 305-339. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- อัมพร จิรัฐติกร. 2555. *กะเทาะแก่นอาเซียน เรียนรู้วัฒนธรรมร่วมสมัย "Pop Culture"*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- _____. 2558. *การเมืองเรื่องพื้นที่สาธารณะของแรงงานอพยพชาวไทในจังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อุทิศ เหมะมูล. 2560. *ร่างของปรารภนา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุติ.
- ออมสิน บุญเลิศ. 2551. *การต่อรองและปรับตัวของคนพลัดถิ่น: กรณีศึกษาชาวไทพลัดถิ่นในเมืองเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Deleuze, Gilles and Félix Guattari. 1987. *Thousand Plateaus: Capitalism and Schizophrenia*. Brian Massumi, trs. Minneapolis: University of Minnesota Press.

- Irrawaddy. 2556. Majority of Male Sex Workers in Chiang Mai Are Burmese. <http://www.irrawaddy.com/news/burma/majority-male-sex-workers-chiang-mai-burmese-study.html>, 27 September 2017.
- Jirattikorn, Amporn. 2011. "Shan Virtual Insurgency and the Spectatorship of the Nation," *Journal of Southeast Asian Studies* 42(1): 17-38.
- Mendoza, Cristóbal. 2014. "Places, Spaces and Bodies: Male-to-male Sex Tourism in Puerto Vallarta," *Athens Journal of Tourism* Vol. 1(3): 175-189.
- Minichiello, Victor and John Scott (eds). 2014. *Male Sex Work and Society*. New York: Harrington Park Press.
- Waitt, Gordon and Kevin Markwell. 2006. *Gay Tourism: Culture and Context*. New York: The Haworth Hospitality Press.
- Yasuda, Sachiko. 2008. *Shan On the Move : Negotiating Identities through Spatial Practices among Shan Cross-border Migrants in Northern Thailand*. MA Thesis. Chiang Mai: Graduate School, Chiang Mai University.